תלמוד ירושלמי · מפרשים · חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי · סדר מועד

# חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי מגילה

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# חידושי חתם סופר על תלמוד ירושלמי מגילה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-חתם-סופר-על-תלמוד-ירושלמי-מגילה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**פרק א** ..... 4
הלכה א ..... 4
הלכה ד ..... 4
הלכה ה ..... 5
הלכה ט ..... 5
**פרק ב** ..... 5
הלכה ד ..... 5
**פרק ג** ..... 6
הלכה ב ..... 6

# פרק א

## הלכה א

**ואימא י"ו וי"ז ר"א וכו' ולא יעבר לא יעברו ר"י וכו' לא יעבר ולא יעבר**. נ"ל הך מ"ד דיליף ליה מדכתיב וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים ס"ל כריב"ק דמוקף חומה בימי אחשורוש ולא ביב"נ תליא ובימי אחשורוש לא שייך אעפ"י שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן דלא שייך קדושה לעתיד לבוא. וא"כ איך אפשר לומר ב' ימים הפורים האלו לא יעברו הלא אם יחרבו כל אותם חומות שהיו בימי אחשורוש וגם בשושן לא ישבו יהודים הרי נעקר ט"ו לגמרי ואיך יאמר לא יעברו. ודוחק לומר בזה ברה"ק נאמר שלא יחרבו ערי אחשורוש לעולם. אע"כ לא יעברו ר"ל לא יעברו מזמנם לזמן ט"ז אלא מקדימים ולא מאחרין:

**ר' יוחנן קרי לה בכנישתא דכיפרא ואמר הדא היא עיקר טיבריא קדמייתא**. בזה י"ל פ"ק דמגילה ה' ע"ב א"ר יוחנן כד הוינא טליא אמינא מלתא ושאילנא לסביא ואשתכח כוותיה חמת זו חמי טבריא ורקת זו ציפורי ורבא פליג דהא כולי עלמא קורים לטבריא רקת אלא חמת זו חמי גרר ע"ש. וק' מאי מייתי רבא ראיה מכולי עלמא ומספדנא והא ר' יוחנן שאיל לסבא ואשתכח כוותיה וכולי עלמא טועים נינהו גם יל"ד מה לשון שאילנא לסביא ה"ל למימר שאלתי לחכמי ישראל. אבל י"ל דהאי חמת חמי גרר היינו חמחן דבגמרא [דף ב' ע"ב] שהוא סמוך לטבריא מיל. ונ"ל גם ר' יוחנן ס"ל חמת היינו חמתן ואפ"ה היינו טבריא דאנו רואים עתה שנתרחקה טבריא אינה רחוקה מתמתן אלא מיל י"ל אז בראשונה שהיתה מגיע עד כפרי הי' בתוך עבורה של עיר חמתן ונקראת ג"כ חמת כדילפינן בנדרים נ"ו ע"ב מקרא ויהי בהיות יהושע ביריחו וא"כ חמת כולל ג"כ טבריא וממילא רקת היא ציפורי. והיינו שאילנא לסבא דידעי שטבריא הראשונה הגיע עד כפרי. ואמנם ס"ל כמ"ש בתשובת מהר"ם כמ"ש בתשובת מהר"ם א"ש דדוקא כשאין לעיבורא של עיר שם בפ"ע כמו עיבורה של יריחו אבל כשיש לו שם בפ"ע אין עיבורא בכלל העיר וא"כ ה"נ אע"ג דטבריא היתה נמשכה עד סמוך בעיבורה של עיר חמתן מ"מ כיון דכו"ע קורא לה רקת ויש לה שם בפ"ע א"כ גם רקת דקרא טבריא היא ולא ציפורי וא"ש וק"ל:

## הלכה ד

**וסעודת פורים מאחרין ולא מקדימין**. נ"ב עיין במג"א ססי' תרפ"ח ושו"ת חתם סופר או"ח קצ"ו. כל מקום ששנה רבי מחלוקת ואח"כ שנה סתם וכו' ופליגי לחד מ"ד סתם במתני' ומחלוקת בברייתא אין הלכה כסתם דתלינן רבי לא ידע הברייתא ואלו הוה ידע

הוה הדר ביה ולאידך מ"ד ס"ל דברבי שאני דגברא רבא כמותי אין לתלות בו שלא ידע דודאי את הכל ראה וידע ואפ"ה סתם דלא כמחלוקת בברייתא. ועיין בח"ס אהע"ז ח"ב סי' ע"א ד"ה האמנם הרמ"א:

### הלכה ה

ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינה אותה שנה מעוברת היתה וכו' ודברי הירושלמי כפשוטו צע"ג א"כ נעשה הנס באדר ראשון ובהא כ"ע מודי דיש לעשות היו"ט ובאדר הראשון ומ"ט קבעוהו אנשי כנה"ג באדר השני ואי משום מסמך גאולה לגאולה אטו מי שנעשה לו נס בשבט יעשה לו י"ט סמוך לניסך משום מסמך גאולה לגאולה אתמהה ע"כ נ"ל דהירושלמי אלא באותה שעה שהפיל פור לחדש שנים עשר אז היתה שנה מעוברת פירוש שהיה מובן שראויה להתעבר וזה ידעינן מדכתיב מחדש לחדש שנים עשר אך מדכתיב השנית דמבואר מזה שתיקנו לעשות פורים בשני ש"מ שנמלכו ב"ד ולא עברוהו להאי שתא ונעשה נס בסתם אדר קבעוהו בשני משום מסמך גאולה לגאולה:

### הלכה ט

בורגני אחד בידא להם ארמית מתוך לשון יוונית לענ"ד פשוט מאד דט"ס וצ"ל רומית והוא לשון לטיין שהמציא להם לאטיינות כמבואר בספר יוחסין דפוס אמסטרדם ק"ב ע"ב ד"ה הזמן השלישי ובצמח דוד ח"ב שנת שמ"ה לאלף השלישי:

רבי יודה בר פזי אמר ריב"ל שאל וכו' עיין בשו"ת חת"ס סי' ל"ט ובשו"ת חת"ס או"ח סי' ח' שהאריך בביאורו:

**אין עושין יריעה ג' עמודיה וכו'**. לקלפים אין להם שיעור ופי' בקרבן עדה אלעיל קאי דס"ת על הגויל הוא דשיערו ג' עמודים אבל בקלף אין שיעור כן ובר"ן משמע דלא קאי אלעיל. ע"כ נלע"ד. הכי פירושו ומילתא באפי נפשיה הוא דקאמר קלפים לא נתנו חכמים שיעור כמה יקלוף ואיך יקלוף רק שיהיה משופה דאל"כ הרי הוא גויל אבל כוון שהוא קלף שום קליפה יהיה עבה או דקה פנים של מעלה או פנים של מטה לא ניתנה הל"מ על זה אלא שיכתוב גויל על מקום שיער והקלף על נחושתה היינו צד התחתון כך היא הל"מ ותל"מ:

## פרק ב

### הלכה ד

**וזכרם לא יסוף מזרעם מיכן שקבעו לה חכמים מסכתא**. מוכח מזה דמגילה ניתן לכתוב ברה"ק דאי רק לקרות בע"פ והיינו בכלל תורה שבע"פ כחנוכה מה תוסף תת כח המסכת

טפי ממגילה עצמה שנאמרה. אע"כ נתונה לכתוב. ואמר שעתיד לקבוע לה מסכת תורה שבע"פ על דרשת פסוקים כתב שלה:

## פרק ג

### הלכה ב

**ברוך אלהים**. נ"ב נסתפקתי אי אמר רבי ברוך שמשמעו שנתגייר אנטונינוס. ובקרבך עדה נדחק מה שייך לכאן. ונ"ל שהכי מספקא אי גם בישראל יש חילוק בין נשתקע ללא נשתקע או דוקא בעכו"ם ובפלוגתת רי"ף פ"ק דב"ב והתו"ס ערכין ו' ע"א ד"ה אילימא. עיין ש"ך יו"ד סי' רנ"ט סקי"ב: